

Mars 2017

Månadsbladet

Stockholmsklimatet i siffror

Klimatfrågan är som vi alla vet, en mycket viktig framtidsfråga. Mycket av samhällsutvecklingen och – planeringen kan på ett eller annat sätt kopplas till klimatfrågan. En sådan fråga är frågan om Värtaverket i Frihamnen i Stockholm. Förra veckan kom nyheten att kolet helt ska fasa ut från Värtaverket år 2022. En av förutsättningarna för att det ska gå i lås är att ett nytt kraftvärmeverk eldat med biobränslen i Lövsta blir klart i tid.

Enligt siffror från Stockholms stad släpper den genomsnittliga stockholmaren i staden ut 2,5 ton koldioxid. Detta är dock en sanning med modifikation eftersom den siffran bara baseras på vad staden har rådighet över, det vill säga bl a det egna bostadsbeståndet och t ex Värtaverket som de äger. I siffran räknas inte stockholmarnas resor och konsumtion in. Det borde givetvis räknas in för att få en mer verklig bild av stockholmarnas utsläpp.

Den fråga som mest är kopplad till klimatfrågan är trafiken. Ett problem i detta sammanhang är att kommunerna inte samarbetar över kommungränserna i den utsträckning som skulle vara önskvärt. När vi pratar om trafikfrågor borde vi ha en diskussion hur vi ser på trafiken i hela länet. Hur påverkar Förbifart Stockholm

och Östlig förbindelse övriga länet? Hur skulle man kunna bygga ut kollektivtrafiken i t ex Nacka, Värmdö, Tyresö, Haninge, Sigtuna, Vaxholm, Södertälje för att folk ska kunna transportera sig på ett smidigt sätt i länet? Hur kan vi få ett bra trafiksystem i hela länet?

Länsförbundet har startat upp klimatgruppen igen. På första mötet kom 21 personer som är intresserade av att arbeta med klimatfrågan lokalt och regionalt. Under det andra mötet bildades några arbetsgrupper. Frågan som intresserade flest under det mötet var solceller och hur man kan göra det enkelt för enskilda och bostadsrättsföreningar att installera dem. Det bildades också grupper som vill arbeta med information till allmänheten och politiker genom att kontakta Mitt i-tidningarna med material som finns på Naturskyddsföreningens webb. Andra arbetsgrupper som bildades var en bokcirkel, kontakta företag och fråga hur vi kan hjälpa dem att bli mer klimatsmarta, stombussnät i Tyresö/Haninge/Söderort. Kontakta mig om ni är intresserade av att gå med i klimatgruppen. Nästa möte blir 23 mars. Det var bra energi på mötet och stora vilja att arbeta med klimatfrågan.

För ett par veckor sedan kom medlemssiffrorna för alla kretsarna. Totalt har vi ökat medlemsantalet i länet med 1 651 medlemmar och har nu 65 116 medlemmar! De som har ökat mest är Stockholm, Södertälje-Nykvarn, Söderort och Solna-Sundbyberg.

Glöm inte att anmäla er till kretskonferensen nu på lördag, 4 mars. Förutom att ni berättar vad som händer i era kretsar får vi höra Kristina Keyzer berätta hur man kan jobba med och inspirera till ideellt engagemang. Välkomna!

Beatrice Sundberg
Ordförande

KALENDER

4 mars	Kretskonferens
14 mars	Styrelsemöte
8 april	Länsstämma

Snart dags för 2017 års

LÄNSSTÄMMA!

När: Lördag 8 april 09.45 -16.00

Var: Naturskyddsföreningens
rikskansli, Åsögatan 115

Boka in lördag 8 april i din kalender. Under förmiddagen kommer temat vara vattenfrågor. Exakt vad det blir är inte riktigt bestämt, men högt upp på önskelistan kom miljöfrågor i Östersjön och Mälaren.

Programmet kommer göras klart och skickas ut i sin helhet i mars och då kommer också information om hur du anmäler dig.

Efter lunch börjar stämmoförhandlingarna. Din krets kan utse följande antal ombud till länsstämman:

- Upp till 1 000 medlemmar, 4 ombud
- 1 001 – 2 000 medlemmar, 5 ombud
- Mer än 2 000 medlemmar, 6 ombud

Alla intresserade medlemmar är välkomna!

Seminarium om Östlig förbindelse

På kvällen den 22 februari anordnade länsförbundet tillsammans med bl a Nacka- och Stockholmskretsarna, Klimataktion Stockholm och Förbundet för Ekoparken ett seminarium om Östlig förbindelse.

Det kom ca 75 personer. Trafikborgarrådet i Stockholm Daniel Helldén (MP) och Rikard Warlenius (V) ledamot i kommunfullmäktige i Stockholm är emot att vägen byggs medan Hans Peters (C) från Nacka vill att bygget ska genomföras. Centerpartiet i Nacka var först emot men nu är de för med argumenten att vi behöver en palett av olika åtgärder för att klara trafiksituationen i Nacka-Värmdö när befolkningen ska öka. Han menade dock att det måste finnas kollektivtrafik i tunneln också. Helldén framhöll att staden inte vill bekosta bygget och att staten inte har visat hur Östlig förbindelse hjälper till att klara klimatmålen. Warlenius tror

Foto: Ronny Fors

inte vägen kommer att byggas eftersom finansieringen är oklar och menar att det blir ett demokratiproblem när staden inte vill ha mer trafik samtidigt som staten/Trafikverket försvårar stadens trafikmål genom att vilja bygga den.

Vem ska egentligen bestämma över trafiken i Stockholm? Fortsättning lär följa. Länsförbundet kommer att arbeta med frågan.

Beatrice Sundberg

Månadsbladet — Nyhetsbrev för Naturskyddsföreningen i Stockholms län

En periodisk tidskrift som kommer ut 10 ggr/år och distribueras med e-post till aktiva i Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län. **Manusstopp:** den 20:e i varje månad.

Redaktionen: Karin Schmidt red, Erik Beckman, Maria Bergström, Katrin Hammarlund, Beatrice Sundberg.

Regionalt kansli: Norrtullsgatan 12N (Brygghuset), Box 6361, 102 35 Stockholm. Tfn 08-644 52 70

E-post: kansli.stockholm@naturskyddsforeningen.se. Hemsida: <http://stockholms-lan.naturskyddsforeningen.se/>

Ansvarig utgivare:

Beatrice Sundberg
08 644 52 70

UBNR: 21578

(c) Copyright 2009

Välkommen till

KRETSSKONFERENS Lördag 4 mars

Naturskyddsföreningens rikskansli,
Åsögatan 115, kl. 09.30-15.30

På gång i kretsar och länsförbund

Deltagare på kretskonferensen är styrelseledamöter i kretsarna. Kom och dela med er av vad ni har på gång. Kom med bra tips på aktiviteter och marknadsföring av dessa. Berätta hur ni gör för att få fler aktiva till styrelsen eller på vilket sätt er krets värvar medlemmar. Ta gärna med aktuellt program. Kom och diskutera och utbyt idéer.

Ju fler desto roligare

Ju fler kretsar som är representerade desto roligare. Inbjudan är skickad till ordförande och postmottagare. Fler än en person från varje krets är välkommen. Hör gärna av er även om inte någon från er krets kan komma. Länsförbundet bjuder på vegetarisk fika och lunch. Uppge i din anmälan om du är vegan eller har några matallergier.

Anmäl dig till katrin.hammarlund@naturskyddsforeningen.se eller ring 070-234 01 17. Uppge vilken krets du representerar.

Välkomna!

Program

09.30	Samling och fika
09.45	Välkommen!
09.50	På gång i kretsarna
11.45	Riksföreningens ideella traineer presenterar sig.
12.00	Lunch
13.15	Inspirationspass ideellt engagemang med Kristina Keyzer, verksamhetsutvecklare på Naturskyddsföreningens regionala kansli i Mälardalen.
15.00	På gång i länsförbundet
15.30	Avslutning

Seminarium

Lär dig mer om **nya** **tunnelbanelinjerna** i Stockholm!

Torsdag den 9 mars kl. 18.00-20.45

på Brygghuset, Norrtullsg. 12N, plan 3.
Seminariet är kostnadsfritt, begränsat antal platser.

Anmälan - senast 3 mars!

Anmäl dig till seminariet genom att skicka uppgift om namn, vilken krets du är medlem i, telefonnummer samt ev. matallergi med e-post till Erik Beckman, erik.beckman@naturskyddsforeningen.se

Välkomna!

Program

18.00-18.20 Fika med smörgås

18.20-18.30 Inledning och välkomna,
Naturskyddsföreningen i Stockholms län

18.30-19.00 Tunnelbanans historia i Stockholm,
Christoffer Sandahl, Museichef Spårvägmuseet
(alt. annan medarbetare från museet)

19.00-20.00 Tunnelbanans utbyggnad i Stockholm.
Stefan Persson, planeringschef SLL Förvaltning för
utbyggd tunnelbana

20.00-20.45 Visioner om framtidens tunnelbana,
summering och avslutning,
Naturskyddsföreningen i Stockholms län.

Mars 2017

Månadsbladet

STORSTOCKHOLMS NATURGUIDER TIPSAR;

SPORTLOVSGUIDNING - ONSDAG 1 MARS

Låt stans nattugglor möta riktiga uvar

Vårvintertid är ugglelyssningstid. Ronny Fors leder denna tur ut i Nationalstadsparken på spaning efter berguv och kattuggla. Passa på att ta med barn/tonåringar/barnbarn på en naturvandring i tidig vårkväll. Klä dig varmt! Ta med varm dryck i termos och ha varmt på fötterna. Samling kl 17.30 vid Ropstens T-bana utgång Hjorthagen. Ca 3-4 km, 2-2½ tim

SÖNDAG 5 MARS

Gammelekar och kulturhistoria, Nyckelviken

Nyckelviken i Nacka erbjuder ett vackert och varierande landskap med spännande natur och intressant kulturhistoria. Stora och Lilla Nyckelviken är små välbevarade sommarherrgårdar från 1700-talets mitt. Men bebyggelse har funnits här långt tidigare och ett påtagligt inslag är alla de gamla ekarna. Ronny Fors guidar och berättar: om områdets värden, ekarna och om mulmen. Samling kl 10.30 vid Jarlabergs busshpl (buss 443 från Slussen kl 10.15). Ca 4,5 km, 3 tim

SÖNDAG 12 MARS

Vårkänslor på Södra Djurgården

Talgoxen kvittrar, ljuset har återvänt men ännu är en tid kvar till häger- och grodlek. Hur har alla djur och växter klarat sig genom den iskalla årstiden och hur förbereder de sig för den stora våryran. En söndagstur från Djurgårdsbron förbi Isbladskärret till Waldemarsudde i sällskap med Peder Curman. Samling kl 11.00 vid stora kartan intill Djurgårdsbrons fäste och avslut vid Waldemarsudde. Ca 5 km, 3 tim.

SÖNDAG 19 MARS

Hasselblom i Sättra skog

Många skilda naturtyper och mänskliga lämningar från olika tider ryms i Sätterskogen, ett stenkast från Bredäng. Anders Tranberg tar dig med på en guidning längs Mälarens stränder, genom hassellundar och ekbackar och längs den vackra Sättraåns djupa bäckravin. Samling kl 10.00 vid T-bstn Vårberg (vid spärrarna), avslut T-bstn Bredäng. Ca 6-7 km, 4 tim

SÖNDAG 26 MARS

Vår vid Igelbäcken

Igelbäckens naturreservat. Nu blommar snart blåsipporna och Wåhlberga ängs gamla fjolårsgräs börjar ersättas av spirande grönska. Följ med Sara Borgström och spana efter vårtecken bland runstenar och hässlen. Samling kl 10.00 vid T-bstn Hallonbergen. OBS Sommartid!!! Ca 5 km, 4 tim

- Att delta kostar 100 kr, 80 kr för medlem i Naturskyddsföreningen och under 18 år fritt.
- Ta med matsäck/fika för turerna över 2 timmar. Bra skor, sköna kläder och gärna kikare! Vandringarna genomförs i alla väder - ingen föranmälan behövs!
- * kolla för säkerhets skull på sl.se

Mer information:
www.utinaturen.nu

Naturkalendern i Stockholms län

Mars 2017

Utdrag ur program från Naturskyddsföreningens kretsar i Stockholms län.
Fler aktiviteter finns på respektive krets hemsida

Onsdag 1 mars

Ugglekväll för barn och vuxna i Vinterskogen

Klockan 17.16 går solen ned och mörkret sänker sig över Vinterskogen. Det prasslar och rasslar, kanske hoar en kattuggla i månskenet? Ta med barnen på en spännande kvällsvandring i Vinterskogen. Vem hittar flest reflexugglor i ficklampans sken? Spana längs stigen efter gömda ugglor i träden. Målet är grillplatsen vid Mellansjön. Där kan man avnjuta sin medhavda matsäck och lyssna på ugglor medan grillkolen glöder i natten. Ugglespåret börjar vid parkeringen till Brosjöbadet, följ reflexerna. OBS! Ficklampa är ett måste för att lyckas hitta ugglor! Vägbeskrivning - se kretsens hemsida: gaerdsmygen.se. Spåret är öppet mellan kl. 17 och 19. Medtag ficklampor med färska batterier, korv och fika. Kontakt: Jan, Erica och Susanne Govella, tel. 070 788 42 83 och 076 580 06 77.

Botkyrka-Salem

Lördag 4 mars

Övervintrande och nyanlända fåglar kring Östanå

Vi samlas vid P-platsen vid Östanå färjeläge kl 08.30 och vandrar iväg när buss 626 kommit för att leta efter strömstare i Loån, änder och svanar m.m. i sundet mellan fastlandet och Ljusterö och övervintrande fåglar på andra platser i det omgivande landskapet. Väder och tur avgör vad vi får se. Ca 3,5 tim. Ta med varma kläder, kikare och matsäck. Kontakt: Sven Faugert, sven.faugert@faugert.se, 070 493 19 21.

Österåker

Söndag 5 mars

Bygg fågel- och fladdermusholkar

Snickeriworkshop under fyra söndagar, 5, 12, 19 och 26 mars, kl 15-17.30. Lagom till våren och fåglarnas och andra djurens ankomst snickrar vi holkar/djurbon i snickeriet på Nelsonstigen i Gustavsberg. Du kan vara i vilken ålder som helst, och antingen vara snickerikunnig och kanske kunna hjälpa till lite eller så har du bara

testat lite eller inte alls. Alla är välkomna! Kostnad 100 kr för material. Anmälan och eventuella frågor till outi.killki@gmail.com

Värmdö

Tisdag 7 mars

Ugglesafari – ho-hoo

När mörkret faller besöker vi några platser, där vi kan höra flera olika ugglearter om vi har tur, exempelvis kattuggla, slaguggla, spurvuggla eller pärluggla. Samling vid Ica Edsbro kl 18.30 för gemensam färd vidare. (Buss 639 går dit.) Ta med varma kläder och fika. Föranmälan till Lasse Björklund, lasse197@outlook.com. Datumet kan ändras om det är dåligt uggleväder. (Reservdatum 14 mars.)

Roslagen

Kattuggla

Torsdag 9 mars

Filmvisning - Hotet på havet

Under några inspirerande vårvällar bjuder Kemikaliegruppen in till visning av intressanta och givande filmer. Denna första kväll visas "Hotet på Havet" (2015) – ytterligare en prisbelönt dokumentär från Folke Rydén Production. Här belyses sjöfartens miljöpåverkan i Östersjön. Efter filmen (ca 1 timme) stannar vi som vill kvar för att diskutera ämnet med en inbjuden sakkunnig. Vi bjuder på något lättare tilltugg. Samling: kl. 18.30 på Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr. Ca 1,5 tim.

Info & anmälan: Senast 7/3 till kemikaliegruppen@gmail.com.
Stockholm/Söderort

Söndagar 12 & 26 mars

Vi sköter Viggbyholms ekbacke

Delta i och lär mer om skötseln av Viggbyholms ekbacke, kl. 09.30–12.30. Vi fortsätter höstens arbete i detta för Täby unika bestånd av jätteekar, som finns ca 400 m söder om Viggbyholms gård. Det är en värdefull ädellövskog, som har hotats av igenväxning. Kom med och delta de dagar som passar dig! Ta med något gott till fikapausen och gärna en såg eller sekator för buskar och grenar. För mer information ring Einar Fries, 08-756 94 44.

Täby

Tisdag 14 mars

Trädgårdens glädjeämnen och objudna gäster

En kväll i ekoodlingens tecken! Maj-Lis Pettersson, hortonom, växtskyddsexpert och välkänd som trädgårdsexpert i radions Odla med P1, berättar om de vanligaste skadegörarna i våra trädgårdar. Lär dig hur du kan odla giftfritt genom att förebygga angrepp. I samverkan med Sigtunastiftelsen, Sigtuna trädgårdsförening, Sigtuna stadsodlare och Omställning Sigtuna. Fri entré! Samling: Kl. 19.00 Sigtunastiftelsen, Stora salen, Manfred Björkquists allé 4, Sigtuna. Kontakt: Barbro Nielsen barbronielsen4@gmail.com

Sigtunabygden

Lördag 18 mars

Kattugglor vid Tyresta nationalpark

Under marsnätterna dallrar uggle-ropen i skogen. Vi far till Åva i kanten på Tyresta för att höra kattuggla. Här finns många gamla ekar precis intill havet. Det är lite lotteri, ibland ropar ugglorna från olika håll, ibland är det knäpptyst! En spännande promenad blir det ändå med Jonas Hedlund, naturguide i trakten sedan många år. Passar bäst för de kvällspigga barnen. Samling kl. 19.00 vid parkeringen cirka 200 meter norr om bryggorna vid Stavholmen. Till Åva tar man sig enklast med bil (sök på Stavholmen i Österhaninge). OBS! Är du behöv av skjuts, eller har plats över i bilen

– hör av dig! Förslag på mötesplats är Farsta strands Tbanestation kl 18.30. Tag med: varma kläder, ficklampa, ev. kikare, matsäck med varm dryck och fågelbok. Ca 2,5 tim. Info: Ylva Karlsson, ylv@ylvakarlsson.se, 070302 47 31.

Natursnokarna i Söderort

Onsdag 22 mars

Film och samtal: United Nature

I dokumentärfilmen United Nature (2013) möter vi ledande miljötänkare och jurister runt frågan om naturens rättigheter. Naturens rättigheter och ekocide-rörelsen – som tagit frågan till FN-nivå – växer idag fram på många håll i världen. Ecuador och Bolivia är länder som har befast naturens rättigheter i konstitutioner och lagar, liksom flera kommuner i USA. Naturens rättigheter skulle innebära ett paradigmskifte i vårt sätt att tänka kring vår livsmiljö och innebära en nydaning av det juridiska systemet, ett viktigt steg mot att skapa en hållbar framtid. Inledare till samtalet är Pella Thiel, ekolog och egenföretagare som håller föredrag och kurser i miljö- och omställningsfrågor och driver frågan om naturens rättigheter i Sverige och internationellt. Fri entré! Samling: Kl. 19.00 Sigtunastiftelsens bibliotek, Manfred Björkquists allé 4, Sigtuna.

Sigtunabygden

Samtalskväll - Kläder i fokus

Kemikaliegruppen bjuder in till en samtalskväll om miljömässig och social hållbarhet med fokus på kläder och textilier. Kvällen består av föredrag från inbjudna sakkunniga, med tid för mingel och frågor. Talarna presenterar sina specifika fokusområden, vilka belyser olika aspekter av området kläder och hållbarhet – från produktion till konsument. Vi bjuder på lättare tilltugg och dryck. Alla är hjärtligt välkomna! Samling kl 18.30 på Naturskyddsföreningens rikskansli, Åsögatan 115, 2 tr. Ca 2,5 tim. Info & anmälan: Senast 20/3 till Anky Enskog, kemikaliegruppen@gmail.com.

Stockholm/Söderort

Lördag 25 mars

Earth Hour

Världens största miljömanifestation. klockan 20.30-21.30 lokal tid släcker världen för klimatet. Under 2016 var hundratal miljoner människor i 178 olika länder med och släckte! Gör det du med.

Sjöfåglar på Skogsö

När isen ligger på Baggensfjärden samlas mycket sjöfågel på norra Skogsös västra strand på Boofloden, där vattnet är öppet. Vanligaste arterna är gräsänder, storskrak, vigg, knipa, knölsvan, gäss och sothöns. Med lite tur så skådar vi även sångsvan, smådopping, strömstare och havsörn. En bäverhydda finns också att se. Tanken är att vi går runt norra udden i lugn takt. Stigen längs vattnet har ett par besvärliga ställen som måste passeras med försiktighet. Vi är tillbaka vid utgångspunkten ca kl 11.30. Kontakt: Lennart Philip lennart.philip@gmail.com eller tel 08-717 93 77. Samling kl. 10, Norra Skogsö vid korsningen Dalheimsvägen/Rutger Fuchs väg. Ta med kikare och ev matsäck och ta på oömma kläder.

Saltsjöbaden & Nacka

Hammarbyskogen- och toppen

Hammarbyskogen är mycket väl besökt med många små stigar och ett rikt växt och djurliv. Gångvägen ner till Hammarby sjöstad genom Hammarbyskogen underlättar passage för människor samtidigt som skogens slutenhet bidrar till den gröna infrastrukturen mellan Nackareservatet och Årtaskogen. Vid skogens fot fortsätter vi upp på en av kommunens högsta punkter Hammarbytoppen. Anders Tranberg guidar. Medtag fika! Samling kl 10.00 utanför Hammarbyhöjdens T-banestation. Ca 3 tim. Info: Anders Tranberg, anders.tranberg@naturskyddsforeningen.se, 073724 63 07. Avgift: Medlem 40 kr, övriga 60 kr.

Stockholm/Söderort

Söndag 26 mars

Vinterekologi (7-9 år)

Hur gör djuren för att överleva vintern? Vi leker lekar, tittar på fågel vid fågelmatningen i skogen och steker medhavd korv eller annat över öppen eld. Kikare finns att låna! Vi träffas vid Alby kafé kl 11.00. Ca 2 tim. Ingen avgift.

Tyresö

Hur ökar man mångfalden på en golfbana?

Följ med och hör hur Björkhagens golfbana utvecklar sitt miljöarbete. Det blir en vandring runt golfbanan med Micke Madenteg, ordförande i ban- och miljökommittén, som berättar för oss. Vi avslutar med en medhavd fika vid eller i klubbhuset beroende på vädret. Om vi vill kan vi sedan välja att vandra till Hellasgården där vi kan ta buss mot Slussen. Samling kl 10 vid Björkhagens T-banestation. Ca 4 tim. Info & anmälan: Senast 23/3 till Elsa Lindahl, elsa.k.lindahl@gmail.com 070445 21 27

Söderort/Stockholm

Onsdag 29 mars

Hållbara hav - Det går att rädda Östersjön

Östersjön är ett av världens mest förorenade innanhav med stora problem för växter och djur. Vad händer med torsken och ejdern? Vad är en smörbult? Varför blir det algbloomning? Göran Lindstedt från "Hållbara hav" berättar om läget i Östersjön. Hållbara hav är en stiftelse som tillsammans med forskare och näringsliv arbetar för att rädda Östersjön. Samling: Kl. 18.30, Hamngatan 50. Info: Inga Bäckström 08-541 318 39

Vaxholm

Fredag 31 mars (Prel)

Uggleexkurs

Vi åker tillsammans med Södertäljeornitologerna på en kvällsutflukt för att lyssna efter ugglor i skogarna söder om Södertälje. Samling kl. 18.00 vid parkeringen vid Södertälje Central för gemensam avfärd i bil. Hemkomst cirka kl. 01.00. Medtag matsäck, och glöm inte korven till lägerelden! Anmälan till Håkan Hall, hakan.o.hall@outlook.com, senast den 27 mars med info om mobil dit vi kan SMS:a om utflykten blir uppskjuten eller inställd pga olämpligt väder.

Södertälje-Nykvarn